

## KÚRIA

*Bfv.III.500/2015/7.szám*

*A Kúria Budapesten, a 2015. év október hó 14. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő*

### **v é g z é s t:**

*A lőfegyverrel és lőszerrel visszaélés büntette és más bűncselekmény miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Gyöngyösi Járásbíróság 9.B.454/2012/12. számú, illetőleg az Egri Törvényszék 4.Bf.196/2013/4. számú ítéletét hatályában fenntartja.*

*E végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az előterjesztő, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.*

### **I n d o k o l á s**

*A Gyöngyösi Járásbíróság a 2013. február 19-én kelt 9.B.454/2012/12. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki lőfegyverrel és lőszerrel visszaélés büntetében [1978. évi IV. törvény - a továbbiakban: korábbi Btk. - 263/A. § (1) bekezdés a) pont] és lopás vétségében [korábbi Btk. 316. § (1) bekezdés és (2) bekezdés I. fordulat]. Ezért őt halmazati büntetésül 2 évi börtönbüntetésre és 180 napi tétel pénzbüntetésre ítélte. A börtönbüntetés végrehajtását 5 évi próbaidőre felfüggesztette, és a*

próbaidő tartamára elrendelte a terhelt pártfogó felügyeletét; a pénzbüntetés egy napi tételének összegét 2.500 forintban állapította meg. Az így kiszabott 450.000 forint pénzbüntetés megfizetésére 20 havi részletfizetést engedélyezett, és rendelkezett a pénzbüntetés meg nem fizetésének esetére annak szabadságvesztésre való átváltoztatásáról.

A terhelt terhére bejelentett ügyészi fellebbezés alapján eljárva az Egri Törvényszék a 2014. február 19-én kihirdetett 4.Bf.196/2013/4. számú ítéletével a terhelt cselekményeit lőfegyverrel visszaélés büntettének [2012. évi C. törvény - a továbbiakban: Btk. - 325. § (1) bekezdés a) pont], lőszerezéssel visszaélés büntettének [Btk. 325. § (2) bekezdés a) pont] és lopás vétségének [Btk. 370. § (1) bekezdés és (2) bekezdés a) pont] nevezte meg. A terhelttel szemben kiszabott börtönbüntetés tartamát 4 évre súlyosította, és a terheltet 4 évi közügyektől eltiltásra is ítélte. Ugyanakkor a börtönbüntetés végrehajtásának felfüggesztését és a pártfogó felügyelet elrendelését mellőzte, továbbá úgy rendelkezett, hogy a terhelt a börtönbüntetés fele részének kitöltését követően feltételes szabadságra bocsátható. Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

A jogerős ítéletben megállapított tényállás lényege a következő:

A terhelt 2012. július 11-éről 12-ére virradó éjszaka saját gépkocsijával a M.-be ment vadászni. A g.-i kereszteződéstől 2 kilométerre található P. tóhoz vezető erdészeti út közelében a nála lévő, engedély nélkül tartott vadászpuskával elejtett egy kb. 20 kg súlyú vadmalacot, amit a gépkocsijába tett azért, hogy azt eltulajdonítsa. Hazafelé menet a terheltet a 24-es számú főúton hajnalban a rendőrség igazoltatta. Gépkocsijának átvizsgálása során abból előkerült a lelőtt vadmalac, valamint 1 db 5,6 mm-es L. R. kaliberű T. típusú céllövő puska, 20 db 222-R. kaliberjelű töltény, 11 db 22 M. kaliberjelű töltény és 2 db 12/70 kaliberjelű töltény. A céllövő puska lőfegyvernek, a töltények lőszernek minősülnek, melyek megszerzése és tartása engedélyhez kötött, a terhelt azonban sem ilyennel, sem vadászbíróval nem rendelkezett. A fegyvereket és a lőszerket évekkel korábban vásárolta, és azokat engedély nélkül tartotta a birtokában.

A terhelt gépkocsijából a fentiekén kívül egy töltényhüvely, lakásából pedig 2 db forgópisztoly került még elő, melyek nem minősülnek lőszernek, illetve lőfegyvernek.

Ugyanakkor a terhelt az igazoltatását megelőző két éven belül 2 darab, emberi élet kioltására is alkalmas lőfegyvert, ahhoz tartozó lőszerket és az éjszakai vadászatot segítő eszközöket (éjjellátó távcsöveket) is beszerezett.

Az eltulajdonított vadmalac értéke 100.000 forint, azt a rendőrség az E. Zrt. sértett részére kiadta. A terhelt a sértett javára 2013. február 14-én 100.000 forintot ügyvédi letétbe helyezett.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a terhelt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt, annak alapjaként a Be. 416. § (1) bekezdés a) és b) pontját megjelölve.

Indokai szerint a másodfokú bíróság elfogultan járt el vele szemben; a nyilvános ülésen a tanács elnökének gesztusai „egyfajta utálatot” tükröztek irányában.

Tévesnek tartotta a másodfokú ítéletben az elbíráláskor hatályos Btk. alkalmazását, amit az indítvány szerint az is igazol, hogy a másodfokú bíróság határozatában a büntetés kiszabása során alapul vett középérték tartamát 7 évben jelölte meg, noha az a régi Btk. szerint csak 6 év lett volna. Emellett az új törvény alapján a Btk. 245. §-ában foglalt orvvadászat büntetést is meg kellett volna állapítani a terhére.

A terhelt álláspontja szerint a másodfokú bíróság elfogultságát tükrözi az is, hogy a terhére rótták a törvényekkel való tudatos szembehelyezkedését, amire 3-4 vad korábbi, a terhelt által az utóbbi két évben történt eltulajdonításából vont következtetést; noha azokra csak a terhelt vallomása tartalmazott adatot. Ugyanakkor beismerő vallomásának a javára nézve már kifejezetten kevesebb jelentőséget tulajdonított.

A terhelt sérelmezte a másodfokú ítélet 4. oldalának közepe táján található azon megállapítást, miszerint a lakásán tartott házkutatás során további lőfegyverek kerültek volna elő. Kifogásolta a lelőtt vad értékének 100.000 forintban való megállapítását, az - álláspontja szerint - legfeljebb 15-20 ezer forint lehetett. Nem értékelte az eljáró bíróság az általa csatolt orvosi igazolásokat, az autó sérülése folytán elszenvedett, 100.000 forint körüli kárát, és kitért arra is, hogy a tőle lefoglalt, de az ítéletben visszaadni rendelt dolgait a mai napig nem kapta meg.

Végül a terhelt az általa sérelmezett törvénysértéseket - összefoglalóan - a bűnösség törvénysértő megállapításában, a Btk. 2. §-ának téves alkalmazásában, a büntetőjog más szabályainak megsértése folytán téves büntetés kiszabásában, továbbá a másodfokú bíróság elfogultságában jelölte meg.

Mindezekre figyelemmel a terhelt a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és elsődlegesen - akár a minősítés megváltoztatása mellett - enyhébb büntetés kiszabását, másodlagosan az elsőfokú bíróság új eljárás folytatására való utasítását indítványozta.

A Legfőbb Ügyészség a BF.625/2015/1. számú átiratában a

*felülvizsgálati indítványt alaptalannak tartotta.*

*Az ügyészi álláspont szerint az indítvány ténylegesen a Be. 416. § (1) bekezdés b) és c) pontján alapul.*

*Előbbi ok kapcsán a Legfőbb Ügyészség osztotta az indítványban foglalt álláspontot: a másodfokú bíróság tévedett, amikor a terhelt cselekményét az elbíráláskor hatályos Btk. alapján bírálta el. Bár a büntetési tétel a két törvény alapján egyforma, azonban míg a korábbi Btk. alapján kettő rendbeli, az új Btk. alapján már négy rendbeli bűncselekményben kellene a terhelt bűnösségét megállapítani.*

*Így a korábbi Btk. alapján még egyrendbeli bűncselekményt alkotó lőfegyverrel és lőszerezettel visszaélés büntette az új törvény alapján már két önálló bűncselekmény; a lőfegyver és a lőszerek engedély nélküli megszerzése és tartása is külön-külön, egyenként kettőtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegetett bűncselekményt valósít meg.*

*Egyebekben pedig a terhelt cselekménye a lopás vétsége mellett - az elbíráláskor hatályos büntető jogszabály alapján - a Btk. 245. § a) pontja szerinti orvvadászat büntetést is kimeríti; így az e bűncselekményben való bűnösségét is meg kellene állapítani.*

*A Btk. időbeli hatályára vonatkozó rendelkezést tehát megsértette a másodfokú bíróság, azonban az - az ügyészi álláspont szerint - nem eredményezte törvénysértő büntetés kiszabását, így a hivatkozott felülvizsgálati ok nem valósult meg.*

*Utalt még a Legfőbb Ügyészség arra: az ugyan, hogy a másodfokú bíróság tévesen ítélte a terhelt cselekményét sorozat-jellegűnek, és értékelte súlyosító körülményként, a felülvizsgálati eljárásban nem vizsgálható, mert ezen eljárás keretében a büntetéskiszabási körülmények újraértékelése kizárt.*

*Az eljárás bíró elfogultsága a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja szerinti okot meríthetné ki. Az ügyészi álláspont szerint azonban ez sem valósult meg, mert a terhelt nem jelölt meg olyan ésszerű és konkrét okot, ami valószínűsítene, hogy bármelyik eljárás bírótól az ügy elfogulatlan megítélése nem volt várható; a terhelt számára kedvezőtlen döntés meghozatala önmagában nem tekinthető ilyennek.*

*Mindezekre figyelemmel a Legfőbb Ügyészség a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatok hatályában fenntartását indítványozta.*

*A Legfőbb Ügyészség átiratára a terhelt írásbeli észrevételt terjesztett elő.*

Ebben pontosította: indítványát elsődlegesen a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja, másodlagosan - a Be. 373. § (1) bekezdés III. pont a) alpontjára figyelemmel - a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja alapján tartotta fenn.

Kifejtette: álláspontja szerint a másodfokú bíróság által elkövetett anyagi jogszabály-sértés - melynek tényét a Legfőbb Ügyészség is osztotta - törvénysértő büntetés kiszabását is eredményezte. Ezt támasztja alá, miszerint a másodfokú bíróság ítéletének indokolásában kifejezetten rögzítette, hogy a büntetés kiszabása során irányadó középértékként 7 évet vett alapul, noha az a korábbi Btk. rendelkezései alapján csak 5 év 6 hónap lett volna. Ez pedig - a terhelt szerint - nem tette volna lehetővé az első fokon kiszabott büntetésnek a másodfokú ítéletben foglalt mérvű súlyosítását. Ugyanakkor a törvényszék e súlyosítás indokaként alapvetően a középérték 7 éves tartamát jelölte meg.

Fenntartotta a terhelt a másodfokú bíróság tagjainak elfogultságára vonatkozó állítását is, amit - indítványa szerint - éppen az említett törvénysértő - és hátrányára eső - jogalkalmazás is alátámaszt.

A terhelt indítványának elbírálására nyilvános ülés kitűzését kérte, érdemi indítványát pedig akként módosította, hogy a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás folytatására való utasítását kérte.

A Kúria a terhelt felülvizsgálati indítványát a Be. 424. § (1) bekezdés első fordulata értelmében tanácsülésen bírálta el. Az indítvány ugyanis az iratok tartalma alapján megnyugtatóan elbírálható, abban az ügy eldöntéséhez szükséges valamennyi adat rendelkezésre áll, így a hivatkozott törvényhely (2) bekezdése szerinti nyilvános ülés kitűzését semmi nem indokolja.

A felülvizsgálati indítvány nem alapos.

A Kúria előrebocsátja: a felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, ami kizárólag a Be. 416. §-ának (1) bekezdés a)-g) pontjában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe; a felülvizsgálati okok törvényi köre pedig nem bővíthető.

A felülvizsgálati okok között azonban a megállapított tényállás megalapozatlansága nem szerepel. Ezzel összhangban a Be. 423. § (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, az felülvizsgálati indítvánnyal nem támadható.

Ekként tehát a felülvizsgálati eljárásban az eltulajdonított

vadmalac értékére vonatkozó jogerős ítéleti ténymegállapítás nem vitatható, e vonatkozásban a felülvizsgálat kizárt.

Ugyanakkor - bár a másodfokú bíróság a büntetés kiszabásának indokolása körében valóban azt az iratellenes megállapítást tette, miszerint a terhelt lakásán további lőfegyverek kerültek lefoglalásra - a fent írtak miatt e körben is az az elsőfokú ítélet tényállási részében szereplő, és a másodfokú bíróság által a tényállás kiegészítése körében nem érintett ténymegállapítás volt az irányadó, miszerint a terhelt lakásán lefoglalt forgópisztolyok nem minősülnek lőfegyvernek.

Az indítványban foglaltakat érdemben vizsgálva a Kúria az alábbiakat állapította meg.

A Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja alapján felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság jogerős ügydöntő határozatában a bűncselekmény törvénysértő minősítése, a büntetőjog más szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki, vagy törvénysértő intézkedést alkalmaztak, illetve a büntetés végrehajtását a Btk. 86. § (1) bekezdésében foglalt kizáró ok ellenére függesztették fel.

A fenti törvényhely utolsó fordulata szerinti felülvizsgálati ok jelen esetben fel sem merülhet, mivel a jogerős ítéletben a büntetés végrehajtásának felfüggesztésére nem került sor.

A vizsgált törvényhely első és második fordulata szerinti felülvizsgálati ok megvalósulásának pedig az alábbi konjunktív feltételei vannak:

- a jogerős ítéleti minősítés téves volta, vagy annak a büntető anyagi jog más szabályának megsértésével történt meghozatala,
- törvénysértő büntetés kiszabása, és
- a kettő között oksági összefüggés fennállása.

Az első feltételt illetően a Kúria is osztotta, hogy a jogerős határozatot hozó másodfokú bíróság megsértette a büntetőtörvény időbeli hatályára vonatkozó rendelkezést, ami egyúttal a terhelt terhére rótt bűncselekmények téves minősítését is eredményezte.

A másodfokú ítélet meghozatalakor hatályos Btk. 2. § (1) bekezdése értelmében a bűncselekményt - a (2)-(3) bekezdésben foglalt kivételekkel - az elkövetése idején hatályban lévő büntetőtörvény szerint kell elbírálni. A (2) bekezdés szerint, ha a cselekmény elbírálásakor hatályban lévő új büntetőtörvény szerint a cselekmény már nem bűncselekmény, vagy enyhébben bírálendő el, akkor az új büntetőtörvényt kell alkalmazni.

A (3) bekezdés szerint az új büntető törvényt visszaható hatállyal kell alkalmazni a nemzetközi jog általánosan elismert szabályai alapján büntetendő cselekmény elbírálásakor, ha az az elkövetés idején a magyar büntető törvény szerint nem volt büntetendő. E rendelkezés azonban jelen ügyben nyilvánvalóan nem releváns.

A másodfokú bíróságnak tehát az 1978. évi IV. törvény 2012. július 12-én, és a 2012. évi C. törvény 2014. február 19-én hatályos rendelkezéseinek összevetése alapján kellett volna meghatároznia, a konkrét esetben a terhelte nézve melyik törvény alkalmazása eredményez enyhébb elbírálást.

E körben pedig elsődleges jelentősége a büntetési tételnek van. Ezt követően azonban - a büntetési tételek egymáshoz viszonyított arányától függetlenül - vizsgálni kell, van-e olyan egyéb Btk. Általános Részbeni rendelkezés, ami a konkrét ügyben az elbírálásnak a terhelte nézve kedvezőbb vagy kedvezőtlenebb voltát eredményezheti. Ha a büntetési tételek a két törvény alapján egyezők, akkor az Általános Rész szerinti kedvezőbb jogszabályt kell alkalmazni. Ha azonban a büntetési tételek nem egyformák, akkor azt is vizsgálni kell, hogy az Általános Részbeni rendelkezések a konkrét ügyben kiegyenlítik-e vagy megfordítják a magasabb büntetési tételből fakadó hátrányt (BH 2014.129.). Csak ez utóbbi kérdés igenlő megválaszolása esetén lehet az alacsonyabb büntetési tételt tartalmazó törvény ellenében a magasabb büntetési tételű, de más okból összességében mégis kedvezőbb elbírálást eredményező egyéb rendelkezéseket alapul venni az alkalmazandó jogszabály kiválasztása során.

Ezen belül is ki kell emelni azonban a feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezéseket. Kétségtelen, a feltételes szabadság lehetőségének korábbi megnyílása a törvény időbeli hatálya kapcsán vizsgálandó „elbírálás” fogalomkörébe tartozik (4/2013. BK vélemény).

A feltételes szabadságra bocsátás kérdésében azonban, még ha arra törvényi lehetőség van is, meghatározott feltételek teljesülése esetén a büntetés-végrehajtási bíró dönt.

Nem állhat elő olyan helyzet, hogy pusztán a feltételes szabadság lehetőségére tekintettel a bíróság olyan jogszabályt alkalmazzon, mely egyebekben kedvezőtlenebb elbírálást eredményez; ugyanakkor az annak „ellentételeként” figyelembe vett kedvezőbb feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezés pedig a terhelte esetében nem realizálódik.

Jelen esetben a másodfokú bíróság - az ítéletének 3. oldala utolsó bekezdésében foglaltak szerint - a terhelte terhére rótt bűncselekményeknek a Btk. Különös Részében írt minősülését és

büntetési tételét, továbbá a büntetés kiszabására, a halmazati büntetésre és a feltételes szabadságra bocsáthatóságra vonatkozó rendelkezéseket vetette össze az alkalmazandó jogszabály meghatározása során.

Nem rögzítette azonban, hogy a fenti szempontok közül az első négy összevetése a két törvény alapján milyen eredményt hozott. Pusztán arra tért ki: az elbíráláskor hatályos Btk. 38. § (3) bekezdése alapján öt évet meg nem haladó szabadságvesztés esetén rendelkezhet a bíróság úgy, hogy a terhelt a büntetés fele részének kitöltését követően feltételes szabadságra bocsátható, míg a korábbi Btk. 47. § (3) bekezdése csak három évet meg nem haladó szabadságvesztés esetén tette lehetővé azt. Így pedig - álláspontja szerint - az előbbi az enyhébb elbírálást eredményező törvény.

Az egyéb szempontok összevetése alapján viszont a Kúria a következőket állapította meg.

Az elsőfokú bíróság - az általa még kizárólagosan alkalmazható 1978. évi IV. törvény alapján - a terhelt cselekményeit helyesen minősítette lőfegyverrel és lőszerral visszaélés büntettének [korábbi Btk. 263/A. § (1) bekezdés a) pont], valamint lopás vétségének [korábbi Btk. 316. § (1) bekezdés és (2) bekezdés I. fordulat]. Eszerint tehát a terhelt összességében kétfokú büncselekményt valósított meg.

A másodfokú bíróság által alkalmazott 2012. évi C. törvény szerinti minősítés alapján viszont a terhelt cselekménye lőfegyverrel visszaélés büntettének [Btk. 325. § (1) bekezdés a) pont], lőszerral visszaélés büntettének [Btk. 325. § (2) bekezdés a) pont] és lopás vétségének [Btk. 370. § (1) bekezdés és (2) bekezdés a) pont], tehát összességében háromfokú büncselekménynek minősül.

Helytálló, hogy a másodfokú bíróság a 2012. évi C. törvény alkalmazása körében nem minősítette a terhelt cselekményét a Btk. 245. §-ának a) pontjában foglalt orvvadászat büntettének is. Az az ügyész álláspontja, miszerint a 2012. évi C. törvény alkalmazása az orvvadászat halmazatban való megállapítását is szükségessé tette volna, téves.

A Btk. 1. § (1) bekezdése értelmében az elkövető büntetőjogi felelősségét csak olyan cselekmény miatt lehet megállapítani, amelyet - a nemzetközi jog általánosan elismert szabályai alapján büntetendő cselekmények kivételével - törvény az elkövetés idején büntetni rendelt. E rendelkezés a Btk. 2. §-ában foglaltakat megelőzi.

Így tehát - mivel a Btk. 245. § a) pontjában foglaltaknak megfelelő cselekményt az elkövetésekor hatályos 1978. évi IV. törvény nem

szabályozta bűncselekményként - az új Btk. hatályba lépése (2013. július 1.) előtt elkövetett orvvadászat miatt a terhelt büntetőjogi felelőssége akkor sem állapítható meg, ha egyébként - a Btk. 2. §-a alapján - az új törvény alkalmazásának lenne helye.

Jelen esetben:

A korábbi Btk. 85. § (1) és (3) bekezdése, valamint a jelenleg hatályos Btk. 81. § (1) és (3) bekezdése - a lényegét illetően teljesen egyezően - úgy rendelkezett, hogy bűnhalmazat esetén egy büntetést kell kiszabni, továbbá, ha a bűnhalmazatban lévő bűncselekmények közül legalább kettő határozott ideig tartó szabadságvesztéssel büntetendő, a büntetési tétel felső határa a legmagasabb büntetési tétel felével emelkedik, de nem érheti el az egyes bűncselekményekre megállapított büntetési tételek felső határának együttes tartamát.

Mindezekre tekintettel a korábbi Btk. alapján a 2-8 évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegetett lőfegyverrel és lőszerezellel visszaélés büntette, valamint a 2 évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegetett lopás vétsége miatt a halmazati büntetési tétel két évtől tíz évet el nem érő szabadságvesztésig lehetett. Hiába lenne ugyanis a felével emelhető a súlyosabb cselekmény büntetési tétele akár 12 évre is, azonban ennek gátat szab, hogy a két bűncselekményre külön-külön kiszabható büntetések felső határának összege 10 év.

Az új Btk. alapján viszont már kettő, külön-külön is 2-8 évig terjedő, és egy, a 2 évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegetett bűncselekményt kellene a terhelt terhére róni, ezért a halmazati büntetési tétel kettőtől tizenkét évig terjedő szabadságvesztés. A bűncselekmények büntetési tételei felső határának összege ugyanis így már 18 év lenne, ez nem gátolja meg, hogy a halmazati büntetési tételkeret felső határként a 8 év felével emelt mértéke - a 12 év - érvényesüljön.

A büntetés kiszabására vonatkozó törvényi szabályok (korábbi Btk. 83. § és új Btk. 80. §) a lényegét illetően ugyancsak egyformák a két törvényben. A büntetési tételek fent elemzett eltéréséből adódóan azonban a büntetés kiszabása során irányadó középérték a korábbi Btk. alapján 6 év, az új Btk. szerint 7 év.

A másodfokú bíróság nem adta indokát annak, hogy a terhelt terhére rótt bűncselekmények számának növekedésével, és ahhoz kapcsolódóan a büntetési tétel és az irányadó középérték emelkedésével szemben, a büntetés kiszabására vonatkozó, valamint - nem visszaeső terhelt esetében - a halmazati szabályok változatlan volta mellett, miért eredményez kedvezőbb elbírálást az ún. „feles” feltételes szabadság lehetőségének engedélyezhetősége. Mellesleg annak sem adta

semmilyen indokát, hogy a konkrét esetben mi az a különös méltánylást érdemlő körülmény, amely lehetővé tette a büntetés fele részének kitöltésével a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének a kimondását.

A másodfokú bíróság ezen álláspontja egyfelől azért téves, mert a korábban írtak szerint a magasabb büntetési tételt a kedvezőbb feltételes szabadságra bocsátás pusztán lehetősége nem ellensúlyozza.

Másfelől, bár a korábbi Btk. valóban nem tette volna lehetővé a „feles” feltételes szabadság engedélyezését három évet meghaladó szabadságvesztés esetén, azonban tartalmilag ugyanazt a joghátrányt eredményező büntetést szabhatott volna ki a bíróság az elkövetéskor hatályos Btk. alkalmazásával, a szabadságvesztés végrehajtásának a korábbi Btk. 90. §-a szerinti részbeni felfüggesztésével is. Sőt, utóbbi még kedvezőbb is lett volna a terheltre annyiban, hogy a felfüggesztett büntetésrész végrehajtásának utólagos elrendelése esetén abból lett volna feltételes szabadságra bocsátható a terhelt, míg a feltételes szabadság megszüntetése esetén a teljes büntetést le kell töltenie.

Ennélfogva törvényt sértett a másodfokú bíróság, amikor a Btk. 2. §-ának (2) bekezdésére figyelemmel a terhelt cselekményeit az elbíráláskor hatályos Btk. szerint bírálta el. Helyesen az elkövetéskor hatályos büntetőtörvényt kellett volna - a hivatkozott törvényhely (1) bekezdése alapján - alkalmaznia.

A korábban írtaknak megfelelően azonban a Btk. 2. §-ának téves alkalmazása is csak akkor felülvizsgálati ok, ha az kihatott a bűnösség megállapítására vagy törvénysértő büntetés kiszabását eredményezte (BH 2014.293.).

Ezért a Kúria a fentieket követően azt vizsgálta: az elkövetéskor hatályos Btk. alapulvételével a jogerős ítéletben kiszabott büntetés törvénysértő-e, azaz nemében vagy mértékében eltúlzottan súlyos-e.

A terhelt - bár egy-egy ízben mind lőfegyverrel visszaélés büntette, mind lopás vétsége miatt volt már büntetve - azonban mindkét, egyaránt végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztésre történt elítélésére 9-9 évvel a jelen ügyben elbírált bűncselekmény elkövetése előtt került sor. A terhére értékelt enyhítő és súlyosító körülmények számára és nyomatékára, valamint a terhére rótt cselekmények tárgyi súlyára tekintettel a 4 évi (tartamánál fogva kötelezően: végrehajtandó) börtönbüntetés valóban némileg eltúlzott.

Ez pedig közvetlen összefüggésben van azzal, hogy a másodfokú

bíróság a büntető jogszabály időbeli hatályára vonatkozó rendelkezések megsértése miatt tévesen határozta meg az irányadó büntetési tételt és annak középértékét is.

A Kúria ennek ellenére nem látott lehetőséget a jogerős ítélet megváltoztatására.

A Be. 417. § (1) bekezdés II. pont b) alpontja szerint a terhelt kizárólag a saját javára jogosult felülvizsgálati indítvány benyújtására. A Be. 423. § (4) bekezdése szerint a Kúria a megtámadott határozatot - egy ide nem vágó kivétellel - csak a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében, és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálja felül, a terhelt terhére benyújtott felülvizsgálati indítvány esetén azonban a megtámadott határozatot a terhelt javára is megváltoztathatja.

A fentiekből következően a Kúria a terhelt javára benyújtott indítvány alapján nem változtathatja meg a határozatot a terhelt terhére. Ez pedig a Be. 354. § (1) és (4) bekezdésében foglalt súlyosítási tilalomnál tágabb kötelezettséget jelent. A terhelt büntetőjogi helyzete a javára előterjesztett, az anyagi jogszabálysértés tekintetében alaposnak bizonyult felülvizsgálati indítvány eredményeképpen semmilyen szempontból nem súlyosbodhat. Így a terhelt javára előterjesztett indítvány - alapossága esetén - kizárólag a terheltre kedvezőbb határozat meghozatalát eredményezheti.

Jelen esetben a támadott jogerős ítélet abba a helyzetbe hozta az elítéltet, hogy legkorábban a büntetés fele részének (azaz 2 év) kitöltése után szabadlábra kerülhet.

Amennyiben a Kúria a jogerős ítéletet megváltoztatná, úgy orvosolnia kellene annak azt a fogyatékoságát is, miszerint a másodfokú bíróság a Btk. 37. § (3) bekezdés a) pont ac) alpontjában foglaltak ellenére, a Btk. 35. § (2) bekezdésének alkalmazása nélkül tévesen állapította meg a szabadságvesztés végrehajtási fokozatát fegyház helyett börtönben. A végrehajtási fokozat egyébként ugyanígy alakulna az elkövetéskor hatályos törvény alkalmazásával is; a korábbi Btk. 42. § (2) bekezdés b) pont 1. alpontja szerint ugyanis szintén fegyházban kell végrehajtani a lőfegyverrel vagy lőszerezettel visszaélés büntette miatt kiszabott, három évet elérő vagy annál hosszabb tartamú szabadságvesztést. Ez pedig azt eredményezné, hogy a korábbi Btk. 47. § (3) bekezdése alkalmazhatóságának törvényileg kizárt volta következtében a terhelt - a hivatkozott törvényhely (2) bekezdésének első fordulata szerint - a büntetés négyötöd részének kitöltését követően lenne csak feltételes szabadságra bocsátható.

Ahhoz tehát, hogy a terhelt a jelenleginél kedvezőbb büntetőjogi helyzetbe kerüljön, azaz két évnél korábban nyíljon meg számára a szabadlábra kerülés lehetősége, 2 év 6 hónapnál rövidebbre kellene a szabadságvesztésének tartamát mérsékelni.

Ilyen mérvű enyhítésre azonban a helyes jogszabály alkalmazásával irányadó büntetési tétel felső határának két éves, valamint a középértéknek mindössze egy éves eltérése nem ad alapot. Nincs az ügyben feltárt olyan enyhítő körülmény, amely ezt indokolná. Súlyosbodna továbbá a terhelt büntetőjogi helyzete a szigorúbb büntetés-végrehajtási fokozat alkalmazása folytán is.

Így bár felülvizsgálati okként megjelölt anyagi jogszabálysértés megvalósult, a jogerős ítéletet a terhelt javára mégsem lehetett megváltoztatni.

A Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjában írt felülvizsgálati okot megalapozó eljárási szabálysértésként az indítvány kiegészítése a Be. 373. § (1) bekezdés III. pont a) alpontját – és ennek megfelelően szövegében az indokolási kötelezettség megsértését – jelölte meg. Ennek ténybeli alapjaként azonban a terhelt mind indítványában, mind írásbeli észrevételében a másodfokon eljáró bírósági tanács tagjainak elfogultságára hivatkozott, ami az utóbb említett törvényhely II. pont b) alpontja szerinti eljárási szabálysértésnek felel meg.

Mivel azonban mindkét eljárási szabálysértés kimeríti a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja szerinti felülvizsgálati okot, továbbá a Kúria felülvizsgálati kötelezettsége azokra a Be. 423. § (5) bekezdése alapján az indítvány tartalmától függetlenül kiterjed, ezért a Kúria mindkettőt megvizsgálta.

Az indítványban tartalmilag nem is indokolt eljárási szabálysértés, az indokolási kötelezettség megszegése kapcsán a Kúria utal rá, hogy az a lefoglalt tárgyi bizonyítékokkal alátámasztott teljes beismerésben lévő terhelt esetében a tényállás vonatkozásában elegendő, az alkalmazott jogszabály megválasztása, a cselekmények minősítése. A büntetés kiszabása kapcsán pedig valóban hiányos az ítélet, de nem annyira, hogy a Kúria ne tudta volna megállapítani, a másodfokú bíróság e rendelkezéseit mire alapította. Ellenkező esetben felülbírálni sem tudta volna azt.

Az indokolási kötelezettség megsértése tehát nem érte el azt a szintet, ami a támadott határozatok felülbírálatát megakadályozta volna, így a Be. 373. § (1) bekezdés III. pont a) alpontja szerinti eljárási szabálysértés nem valósult meg.

A terheltnek a 25/2013. (X. 4.) AB határozat alapján alkotmányos joga, hogy a Be. 21. § (1) bekezdés e) pontjában írt kizárási okot

akár az eljárás jogerős befejezését követően is érvényesíthesse. Így erre alapítva, a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjában írt okból ugyancsak felülvizsgálati indítványt terjeszthet elő.

Ugyanakkor a Be. 23. § (3) bekezdése akként rendelkezik, miszerint a terhelt a fenti kizárási okot a tárgyalás megkezdése után csak akkor érvényesítheti, ha valószínűsíti, hogy a bejelentés alapjául szolgáló tényről a tárgyalás megkezdése után szerzett tudomást, és ha azt nyomban bejelenti.

A terhelt a másodfokú bíróság tagjainak elfogultságára - az indítvány szerint - a tanács elnökének gesztusaiból, továbbá a jelentős súlyosítás tényéből és az alkalmazandó jogszabály kapcsán elfoglalt téves, számára pedig hátrányos álláspontjukból vont következtetést.

Ebből következően a terhelt a kizárási ok alapjául megjelölt tényekről (a másodfokon eljáró bíró „egyfajta utálatot kifejező gesztusairól”) a másodfokú bíróság 2014. február 19-én tartott nyilvános ülésén szerzett tudomást. Ehhez képest indítványát az elsőfokú bírósághoz csak 2015. március 17-én terjesztette elő. A közel egy éves késedelem a nyombani bejelentés követelményének nyilvánvalóan nem felel meg.

Mindemellett érdemben is megjegyzi a Kúria, hogy a nyilvános ülésről készült jegyzőkönyv elfogultságot tükröző bírói megnyilvánulást, vagy a terhelt ilyenre való hivatkozását nem rögzíti. Önmagában pedig az érdemi határozatnak a terheltekre kedvezőtlen voltából, de még akár a terhelt hátrányára eső jogi tévedésből sem vonható le olyan következtetés, hogy a bírótól - ekként valójában ismeretlen okból - már a döntés meghozatala előtt sem volt elvárható az ügy elfogulatlan elbírálása.

A Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjában írt felülvizsgálati ok tehát ugyancsak nem áll fenn, sem a Be. 373. § (1) bekezdés II. pont b) alpontjára, sem a III. pont a) alpontjára alapítva. Így a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú bíróság új eljárás folytatására való utasítására sem volt törvényes ok.

Mindezekre figyelemmel a Kúria a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, és miután egyéb, a Be. 423. § (5) bekezdése alapján hivatalból vizsgálandó eljárási szabálysértést nem észlelt, a megtámadott határozatokat a Be. 426. §-a alapján hatályában fenntartotta.

A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a 416. § (4) bekezdésének b) pontja zárja ki.

A Be. 418. §-ának (3) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a 416. § (1) bekezdésének e) vagy g) pontján alapul. A Be. 421. §-ának (3) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát a Kúria mellőzheti.

Budapest, 2015. október 14.

Dr. Belegi József s.k. a tanács elnöke, Dr. Somogyi Gábor s.k. előadó bíró,  
Dr. Márki Zoltán s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

tisztviselő  
MV